

Рада молодих учених у системі командної взаємодії закладу вищої освіти

Ольга Башкір,
Бі Юнь

Рада молодих учених (РМУ) — це організація, яка об'єднує молодих науковців (аспірантів, молодих викладачів і дослідників) для підтримки їхньої наукової та професійної діяльності. Вона діє при наукових установах, університетах або інших академічних структурах. Основними цілями РМУ є розвиток наукового потенціалу молоді, підтримка їхніх досліджень, проведення наукових конференцій, семінарів, лекцій, а також обмін досвідом між молодими вченими як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Рада молодих учених є частиною громадського самоврядування закладу вищої освіти. Мета її діяльності полягає в тому, щоб допомогти молодим науковцям у своєму особистому та професійному розвитку, вирішувати проблеми, пов'язані з професійною діяльністю та захищати соціальні інтереси молодих науковців і здобувачів освіти. Рада молодих учених є важливим інструментом підтримки наукової молоді та сприяє розвитку сучасної науки, сприяє актуалізації роботи наукового сектора закладу вищої освіти чи наукової установи в цілому.

РМУ як командна структура університету допомагає молодим науковцям будувати свою кар'єру, створювати професійні мережі та реалізовувати науковий потенціал у межах та поза межами закладу вищої освіти чи наукової установи. Важливими та перспективними питаннями в роботі РМУ, з огляду на промову І. Г. Губеладзе, є «питання підтримки наукової молоді як з боку колег, так і з

боку керівництва установ закладу освіти чи наукової установи, а також підвищення престижності наукової діяльності загалом серед населення, в першу чергу через забезпечення гідної заробітної плати для висококваліфікованих фахівців інтелектуальної праці. Важливим кроком є і популяризація наукової діяльності серед молоді» [6]. Питання ролі ради молодих учених у консолідації наукової роботи закладу вищої освіти висвітлені в промові С. В. Бережної та О. І. Башкір на конференції «Університетські спільноти та їх роль в умовах дифузності сучасної освіти» у Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія» [4]. Працюючи над питаннями командної взаємодії в системі роботи різних колективів [1 — 3, 5], автори дійшли висновку, що питання діяльності ради молодих учених в структурі наукового сектору закладу вищої освіти чи наукової установи залишається малодослідженим.

Метою публікації є окреслення ролі та значення ради молодих учених як консультативно-дорадчого органу в системі командної взаємодії закладу вищої освіти чи наукової установи на прикладі РМУ Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Рада молодих учених у структурі наукового сектору університету відіграє ключову роль, оскільки вона є ланкою, що з'єднує молодих дослідників із адміністрацією університету та його науковим керівництвом. Як частина наукового сектору РМУ виконує функції, пов'язані

з координацією науково-дослідної роботи, розвитком наукового потенціалу молоді та інтеграцією молодих учених у загальну стратегію розвитку університету.

РМУ забезпечує представництво інтересів молодих учених, а саме виступає платформою для вираження потреб та ініціатив молодих науковців перед керівництвом університету; представники РМУ беруть участь у наукових радах університету, де обговорюються стратегічні питання розвитку науки та залучення фінансування. РМУ здійснює координацію наукової діяльності молодих учених, організовує внутрішньо-університетські конференції, конкурси наукових робіт та проєктів, спрямованих на розвиток студентських і молодіжних досліджень, забезпечує можливості для міждисциплінарної співпраці, залучення молодих учених до міжнародних та національних проєктів. Організація тренінгів, семінарів та воркшопів з актуальних тем (наукове письмо, академічна доброчесність, управління проєктами, презентаційні навички тощо) сприяють розвиткові професійних навичок молодих учених вищу та менторській підтримці, а взаємодія з іншими підрозділами університету (відділ аспірантури та докторантури, міжнародний відділ) забезпечує професійний ріст молодих учених.

Виразним у роботі РМУ є *пошук та адміністрування грантів*, де здійснюється допомога молодим ученим з підготовкою заявок на гранти, участі в конкурсах на фінансування наукових досліджень та співпраці з фондами; забезпечується консультативна підтримка та моніторинг нових можливостей для залучення фінансування. *Популяризуючи науку та громадську діяльність*, команда РМУ організовує дні науки, публічні лекції, фестивалі та інші заходи, спрямовані на популяризацію наукових знань та залучення громадськості до наукових обговорень; здійснює співпрацю з медіа та університетськими ЗМІ для висвітлення досягнень молодих учених.

У ході дослідження зазначимо, що наукова робота РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди здійснюється за такими напрямками:

- публікація результатів наукових досліджень;
- діяльність наукових гуртків, дослідних лабораторій;
- організація та участь у наукових конференціях, круглих столах, семінарах, майстер-класах та тренінгах;
- профорієнтаційна робота серед студентів, сприяння їхній участі в програмах академічної мобільності та міжнародної співпраці;
- участь у міжнародних, загальноукраїнських, міжрегіональних та регіональних конкурсах та олімпіадах [4].

На прикладі Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди простежимо напрями роботи ради молодих учених за 2024 р. Згідно з законодавством у роботі ради беруть участь секції студентського наукового товариства, аспірантів і молодих учених відповідно до вікових ознак.

Рада молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди є частиною громадського самоврядування університету, створеною з метою сприяння організації наукової діяльності здобувачів вищої освіти усіх рівнів та молодих науковців, їхньому особистому та професійному зростанню; вирішення загальних проблем, пов'язаних із професійною діяльністю молодих науковців і захисту соціальних інтересів молодих учених та здобувачів вищої освіти.

У роботі РМУ беруть участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів (секція Студентського наукового товариства), аспіранти (секція аспірантів), учені віком до 35 років, які мають вищу освіти не нижче другого (магістерського) рівня, або вчені віком до 40 років, які мають науковий ступінь доктора наук або навчаються в докторантурі університету. В університеті працює 29 осіб молодих учених. Раду молодих учених становлять 14 осіб, які представляють освітньо-наукові програ-

ми, за якими навчаються здобувачі освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, та молоді вчені різних кафедр.

Секція СНТ об'єднує голів СНТ факультетів та здійснює свою діяльність відповідно до планів, затверджених координаторами з наукової роботи факультетів ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

У процесі дослідження варто звернути увагу на те, що РМУ співпрацює з різними освітніми та науковими установами. Таким чином, колективи рад молодих учених при Харківській обласній військовій адміністрації та Міністерстві освіти та науки України більше залучаються до різних видів роботи завдяки активній роботі цих рад.

Рада молодих учених є консультативно-дорадчим органом вищів і сприяє поширенню різних наукових стипендій і грантів. Молоді вчені ХНПУ імені Г. С. Сковороди можуть отримати низку стипендій, зокрема стипендії Президента України, академічні стипендії імені Героїв Небесної Сотні, стипендії фонду імені Віктора Пінчука, премії посла КНР за особливі успіхи у вивченні китайської мови та інші. Активна профорієнтація дозволяє студентам брати участь у науковій діяльності, у наукових заходах для здобувачів вищої освіти, у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей, у міському конкурсі «Молода людина року» тощо.

Команда Ради молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди активно долучається до заходів, які проводяться з ініціативи Ради молодих учених при Міністерстві освіти та науки України та Ради молодих учених при ХОВА. Співпраця з РМУ при МОНУ полягає в тісній залученості до роботи неурядової організації «Офіс підтримки вченого» в ролі агентів, експертів проєкту «Школа ментора», координування проєкту «Науково-педагогічні кейси»; регулярній участі в засіданні Спільноти Рад молодих учених при МОНУ, у круглому столі в Міністерстві освіти і науки України, присвяченому обговоренню ролі науки

та вищої освіти у відновленні України за участі делегації Eurodoc; у ночах молодіжної науки, різноманітних школах молодого науковця.

Гпівпраця з РМУ при ХОВА висвітлюється через участь у регіональних зустрічах рад молодих учених Харківської області; у наукових івентах «Наукове розмаїття», проведених в рамках Тижня науки від РМУ при ХОВА: «Віртуальна екскурсія закладами освіти Харківщини», «Науковий Харків: історичні події, цікаві факти, видатні діячі», «Проєкт «Харків — місто для наукових відкриттів».

Команда РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди регулярно бере участь у різних заходах від РМУ при МОН, конкурсах, для чого ведуться відповідні консультації, уточнюється вид документації та її зміст. Здійснюється обговорення проєктів освітньо-наукових програм за запитами гарантів. Члени РМУ регулярно беруть участь в акредитаціях ОНП, засіданнях виконавчої ради, вченої ради університету, а також груп сприяння академічної доброчесності, комісії з етики та управління конфліктами тощо.

Під егідою РМУ популяризується й студентська наукова діяльність, і наукова спільнота продовжує співпрацювати зі Студентським науковим товариством університету. Члени СНТ долучалися до написання й наукових робіт, і наукових виступів, і до івентів під очільництвом РМУ.

Серед основних в 2024 р. зазначимо такі:

Інтерактивний захід, присвячений Міжнародному дню жінок та дівчат у науці (9 лютого);

Науково-розважальний захід «Жінки в науці» (18 лютого);

Науково-освітній захід «Науково-освітні меми» (24 квітня — 7 травня).

Проєкт «Наукові смарт-лекції» (11 — 12 березня).

Проєкт «Через пам'ять до історичної правди» від Офісу підтримки вченого (15 лютого).

Всеукраїнський конкурс есе «Моя академічна добродієність» (18 травня);

«Весняна школа Сковородинівської академії молодих учених» (23–26 червня);

Міжнародна науково-практична конференція «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених» (16 травня);

Наукове наставництво (22, 24–25 жовтня).

Окрім успішного організування наукових заходів, регулярно відбуваються й спільні засідання Ради молодих учених, на яких порушуються основні та нагальні питання роботи, організаційні аспекти діяльності. Такі засідання бувають розширені за участі членів СНТ. Рада молодих учених продовжує сприяти популяризуванню наукової діяльності серед науко-

вих спільнот, педагогічних працівників, учених і студентської наукової молоді, а також активній участі в наукових проєктах й івентах.

Отже, рада молодих учених є частиною наукового сектору університету, підпорядковуючись проректору з наукової роботи або науково-дослідному департаменту. Вона взаємодіє з іншими структурними підрозділами, такими як міжнародний відділ, відділ аспірантури та докторантури, відділ наукової бібліотеки, кафедри та факультети для реалізації своїх функцій. У структурі наукового сектору університету РМУ є важливим інструментом для розвитку молодих науковців та інтеграції їх у наукову екосистему закладу освіти.

Література

1. Башкір О. І. Виклики та перспективи підготовки вчителів в Україні: аналіз історичних фактів // Вісник Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2023. №4 (358). DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-4\(358\)-9-15](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-4(358)-9-15)

2. Башкір О.І., Денисенко А.О. Особливості командоутворення в хореографічних колективах // Теорія та методика навчання та виховання. 2022. №52. С.9–20. DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2022.52.01>

3. Башкір О.І., Золотухіна С.Т., Бі Юнь. Роль емоційного інтелекту в спілкуванні учасників освітнього процесу закладу вищої освіти // Педагогічні науки. 2023. № 104. С.22–28. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-104-4>

4. Бережна С.В., Башкір О.І. Роль ради молодих учених у консолідації

наукової роботи закладу вищої освіти // Університетські спільноти та їх роль в умовах дифузності сучасної освіти : мат. XXII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 9 лют. 2024 р. Харків : Вид-во НУА, 2024. 216 с. URL: https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2024/02/berezhna-s._bashkir-o.pdf

5. Бі Юнь. Планування командної взаємодії танцювального колективу // Перспективи та інновації науки. 2022. Вип. № 10 (15). С. 25–34. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-25-33](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-25-33)

6. Губеладзе І.Г. Діяльність ради молодих учених: проблеми, ризики, перспективи : Наук. доп. на загальних зборах НАПН України 17 груд. 2019 р. // Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2019. №1(1). С. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-1-9>

21.10.2024

Відомості про авторів:

Башкір Ольга Іванівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; Харків, Україна; email: olga.bashkir@hnpu.edu.ua ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5237-9778>

Бі Юнь — здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; Харків, Україна; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, biyun1995@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9738-6445>